

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ser[m]ones de septe[m] viciis criminalib[us]
eoru[m]q[ue] remediis magistri Pauli Wan theosophi et
co[n]cionatoris Patauiensis eximii**

Wann, Paul

[Augsburg], 1517

VD16 W 1186

De p[ro]speritate [et] fortuna. Ser. XCIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30065

vñcūq; dat' silitudo: vt de iniq; iudice: q; rogāre viduā vix exaudiuit: quē dñs nō cōmēdat. Luc. xvij. ita z b. Serpens at' b' faē. nō q; intelligit vba scancat': s; opatōe diaboli hec intelligit' z icarōes hñōi pcurat'. Quarto tacet' mu-
Sac' mu-
 lier' vt man' flores bñ redolētes defecat. Dic-
 lictis de em' Ar'. i. pble. q; flores pfracti sūt fecidi qñ/
 fedat' tūcūq; bñ oleat'. Sic reuera flores mūdicie z castitatis: de q; dñs Eccl. xxiij. Flores mei fruc. bono. z bono. d' fedant' ex tactu ipudic'. Mu-
 lieres em' nālū fecerūt: vt d' Ar'. vbi s. Et iō cartū p'act' saltē causat' ferorē spūalē. iux' illd' Leui. xxiij. Qui retigerit in nūū cur' tacet' ē sordid' / imūd' erit. Uti at' nō ferēt nisi qñ ad venerea mouēt z venerea exerceēt: vt d' Ar'. abidē. Et q; sic man' incicta stercoz ferorē p'bit: ita tacet' li-
Lauce
 bidinos' d' fedat: quē stercoz p'par Greg. sup' il-
 lo. L' opurruerūt iumēta i stercoze suo. i omel'. L' n' nat' eēt Jesus zc. di. Stercoz noie desigē-
 fecoz luxurie. Iumēta igit' i stercoz suo cōpu-
 trefcere: ē carnales q'sq; i ferore luxurie vitā sū-
 mire. Quito tacet' mlier' vt fra vires vner' robozari: qd' antiq; poēs pulcre declarat. Nā sin-
 gūe poere vix p' Qui. ix. meram. q; Anthe' fil' ēre fuit: q; cū Hercule fortissimo frequē luera-
 mē habuit: z q'ies cū hercles ad frā p'strauit: toties fortior surrexit: eo q; m'ez tāgens vires resūpsit. Qd' cū hercles vidit: ipm i aera leua-
 uit. z tā diu eū cōpressū tenuit q'sq; mortuus fuit. Hoc ad frām fm Fulgētū d' tacu mlier' rñ accipit. q; ita ē sup'atū p' d'urē castimōie resurgere volētē ad luxū cogere vincit. Quancūq; ei q's habitū p'rinētie p'dit' sit: si mlierem pulcra retigerit: rebellionē carnis p' ipm sentit sic d' b. Pasancio Joānes casti. dē. q; cū mira-
Exēplū
 ref' q're i cilibano man' cōbussit: suas: cui' im-
 pio demōes subijciebāt. rñdit ei angel' q; tunc pacē cū igne h'iet si apphēdes nudā z pulcra q; gine estus carnis nō sentiet. qd' q; i eo adhuc nō eēt: iō cōbustionē sensisset. Et anthe' dū frā re-
 tigit' vires resūpsit. Uñ Fulgētū. Anthe' i mo-
 dū libidīs ponit. vñ antheon. grece p'itū dicit'. Dic de fra nascit: q; libido de carne p'cipit: tā-
 cta fra fortior r'surgit. q; libido q'nto carni am-
 pli' p'senserit: tāto iniq'oz surgit. s; dū ab Her-
 cule eleuat' z frē tract' sibi negat' moztū. sic qñ h'et mēre i alciū sustulerit' z carnalib' eā aspe-
 ceib' denegauerit: victr' statū exurgit. Iō etiā hercles diu i ceramie lucraste dñs: q; rara z dis-
 ficil' pug' eū p'cupia gerit'. Nec Fulgē. Ex q; bus p'z q; valde difficile ē mlierē tāgere: z ille-
 sum a venere p'manere. Imo q; ē familiaritas cū mliere sine tactu illicito vix ēē sine pctō: nisi dō sp'ali' p'p'uare. p'z Gen. xx. vbi ait dñs Abimelech q; tulerat vxorē Abzæ: di. Custodi-
 ui te ne peccares i me. z nō dimisi te vt tange-
 res eā. Sexto mlier' tactus vt malle' dura q; mollificat: Dixi em' s. ser. lxxxix. E. q; mu-
 lier d' malleus a molliēdo: eo q; cito ferrū mol-
 lit' a. vitilē aīm. Ferreas em' mētes libido do-

mar: fm Hiero. ad Neporianū. Et Laudi. dē Ferrea lasciuus mollescūt corda sagitt'. Unde Helinād'. Quid nō mollit mlier' z qd' nō mol-
 lit malle'?: Est igit' mlier' malle' vniuerse frē: p' que diabol' mollit z mollificat corū mūdū. Nec Helinā. que allegat Hiero. vbi s. A mu-
 lieris em' p'actu vt a malleo mollit' vniuersa fra: z firmissima viroz caro. In cui' figurā le-
 git' Gen. ij. q; costa fuit p' mulierē formandā supra de viroz: s; p' carnis formatōez fuit resti-
 tuta: q; de tibi septura: q; dñs repleuit carnē p' ea. in signū q; q'ntūcūq; bō fuerit scit' z firm' em' familiaritati z p'actu mlier' dedit' molles-
 scit' z ab eis nō nisi carnē molle. i. carnalē dele-
 crationē reportat: q; nō ē munimētū s; luxū in hūano corp'e. Uñ qdā. xl. annis i v'gitare p'mā sit. z eodē anno corrupta z deficta fuit. Iō dē ap'ls. j. L'oz. vij. bonū ē mlierē nō tāgere. Ro-
 gem' q; dñs vt n'faz i firmiratē sua grā adiuuet vt carnē vincat': z p'petuā coronā i portē? Amē

De prosperitate z fortuna. Ser. xciii.

Prosperitas stul

toz p'det illos. puer. j. In p'cedētib' ser. pla q; dat' occasiōes luxurie. vitz ocū/gula/vit' ipudic' siue aspece' mlier' / col-
 loquz mlier' / p'uice' z p'fortiū mlier' / car' siue vor mlier' z i p'cedēti ser. d' tactu mlier'. Et q; sepe p'spiras z fortuna r'paliū dat' occasiōes luxu-
 rie. silt' pulcritudo corp'al' et malicia verulaz: vt dixi s. ser. lxxxv. A. Iō i p'nti f'mōe dicere in-
 rēdo d' p'spirate z fortuna. De q; itelligi p' v'bu-
 chēat'. p'spiras stul. p. illos. Pro gra Aue ma.
Prosperitas stul. p. illos. vbi s. In v'bis
 chēmat' sapiēs vult tāru dicere l' p'spiras stul' /
 toz. j. i. p'uerso ad bonū cōmutabile z amozē
 mōi siue carnis [p'det illos] i. damnabit eos.
 Utiq; stulti sūt q; carni deficiūt z pctō luxurie
 se cōmaculāt: q; mltū est occasio p'spiras rez
 r'paliū: vt parebit infra. Est q; dubitatio. Ex
 q; pōt cognosci q; p'spiras z fortuna sūt cā si-
 ue occasio luxurie: Rñr. q; hoc ostēdi p' q'dru-
 pliciter: vt patet infra. vitz

Naturam
 Per figuram
 Sacram scripturam
 Fictionem poeticam

Puo b' ostēdi pōt p' nām. Et b' triplr. vitz p' Nā bu-
 bubonē p' germē fructuosū / z p' aerē nō vento bonis
 sū. P'uo: q; p'spiras sic cā luxurie oñdit nā bu-
 bonis. Uñ dē Jsid. xij. Erym. c. vij. q; bubo est
 auis feralis onusta plumis / detēca p'gricie / sp-
 gūis / die noctuz cōmorās i cauernis: q; apud
 augures malū fert' p'edere. Nā visam i cauca-
 te dicit' solitu dinē desigēre. de q; Qui. dē. Feda
 volucris vēcuri nūcia luct' Ignau' bubo di-
 rū moralib' omen. Et bubo a sono vocis nō? Noctua
 mēbz. z ē maior noctua. Sūt autē idē noctua z noctico?
 nocticozax. Noctua d'ico q; nocte circūuolar: rag

De prosperitate et fortuna

z p die nō pōt videre ppē splēdorē sol. Noctico
 rat vō dē: qz nocē am ac. Hic Jhd. vbi s. Mo
 raliē ac bubo onu ita pennia: vt dē in silicudibz
 rez. ē pēroz abundās diuicijs. Hic ē ad volan/
 dū gūto: qz piger ad exercitiū boni opio: nō se
 eleuās faciliū volaru pēplacōis. Hic bitat in
 cauernis: qz oleat i peris carnis: qz solē fieri i
 cauernis z i tenebris. Jux illd Job. xxiij. Qui
 cul^o aduisti obfuar caliginē. Et cal^o pspitas ce
 qes i peris ē eis signū dānatois: dicitē dno Lu
 ce. vj. Et vob diuicijs qz hēz h^o solatores viam
 q. d. pns solario quā recipit ē vob signū fu
 rure dānatois. Et iō ait Aug. i qdā epla. Nihil
 est ifelici^o felicitate peccatiū: qz penal nuerit i/
 iqtas: z mala volūtas velut hosti infior robo
 rat. **S**ēdo h idē pēz p modū germis fructu/
 ois. Sic em germia nimis fecūda cito dstruūt
 z corūpūt: nec sūt durabilia. ita p ppa nuerit
 unī carnis vicia mēte z corp^o corūpētia: vt oī
 die Sene. in qdā epla: di. Segerē nimis yber/
 tas sternit/ rami onere frangūt: ad maruritatē
 nō puenit nimia fecūditas. Ita euenit ill^o qz ni
 mia felicitas corūpūt. Nec nō modica solatio
 sermo vē nē dberēt dare paupibz. **T**ertio h idē pēz p
 modū aer^o n̄ vētosū. Nā vt hēz Ar. i. Mere.
 qū ē mag^o trāqllitas aer^o tpe z loco qz dberēt cē
 vētē signū tremor^o futuri. Lm^o rō ē: qz tunc
 vapor ē iclus^o i fra z n̄ spirat. Sic fuera: qū
 qz i pntē n̄ a vēto adūctat: s; i trāqllō manet
 indane pspitas: ē idubie signū penal^o pnt^o acerbi/
 tatis. Un^o Sen. d. puidētia. Illos merito qz
 dixerit miseros qz nimia felicitate corūpēcūt: qz
 velut i mari lēro trāqllitas mors dēiet. Nam
 qes pspitas ē idubie signū penal^o pnt^o acerbi/
 tatis. Un^o Boe. ij. d. pso. p. j. d. qz fortuna ē qdā
 future calamitat^o indicū. Itē in pntē iprouido
 videat trāqllā. n̄ i vitare ē maxie mortua: z cō
 tinue dicit d vicijs ad vicia. vt pulebre oīdie
 Sene. i qdā epla. Res inqz inqera ē felicitas:
 ipa exigitat z mouet cerebz/ n̄ vno gūe/ alios
 i alid irritat/ hos i potētia/ hos i luxuria/ hos i
 flar/ illos mollit/ z rotos resolut. Ecce quō nā
 tripl^o apce oīdie: qz pspitas est causa luxurie.
Sēdo pncipal^o h idē oīdie pē figurā. Nā
 pspitas i illa regiōe circa iordanē qz intrigabat: sic padis^o
 oīdie cā dñi/ bitabat boies sodomice pessimi: i figuraz
 luxurie qz loc^o epal^o pspitas z fortune ē icitamentū luxu
 ric. Sen. xij. David ēc cū cēt i adūctate z plijs
 abulauit i vijs dñi: s; cū esset i pspitare z qere:
 cōmisit adulectū: z cū h homicidiū. ij. Reg. xj
 Silr i pabola saluator^o Lu. xiiij. d. qz ille qui
 vrozē duxerat iuitatē vēre noluit ad iuiuiū:
 vbi paupes z debiles fuerē introduci. In figu
 rā qz i spalibz pspit s; carnalibz dediti. adūctat/
 ribz vō pssit s; spūalibz incēt. Doc accēdēs Se
 ne. i li. d. puidētia ait. Gaudēt magni viri rebz
 adūctis: n̄ alit qz fortes milites belli criūpbis:
 gubnarozē i rēpestare i acie militē icelligas. La
 lamitas vruē occasio ē. illos merito qz dixerit
 miseros qz nimia felicitate corūpēcūt. Jgnis ei

aurū pbat/ miseria autē fortes viros. arbor em
 nec solida ē nec fortis: nisi inqz frequē vent^o inq
 curfat. ipa em vextatōe stringit z radices fort^o
 figit. Et exēplificat ibi de magnis viris: qz mltā
 adūsa sustinuerūt: sic d Demetrio: qz ait. Nihil
 infelici^o eo cui nihil adūsi venerit: z sic d alijs.
Tertio oīdie p sacra scēpturā: qz pspitas et
 fortuna ē cā luxurie. Un. ij. Reg. x. b: qz i die sacra scri
 bus salomōis rāta erat in hierlm argēti copia prura oī
 qnta z lapidū. imo nec argēti alicui^o pēij pura die pspit/
 bat i diebz salomōis. Et i rāta pspitate sic sapi rāte cām
 enūllim^o salomō fuit ifaclar^o: qz ad pplacētia esse lupu
 mltēz idola coluit z eis rēpla fecit: deumqz celi rie
 spexuit: vt pēz ibidē. c. xj. In rāntiqz dēctat^o
 exercit^o: qz pl^o sibi pspitas z rez copia nocuit qz
 sapia p fuit: vt dēctē Aug. x. v. d. cui. di. c. x.
 Salomō inqz pēe viuere regre cepit: h ex boīs
 mēijs malos exi^o habuit. qz pē secūde res qz sa
 piētū aios facigāt mag^o huic obfuerit qz p fū
 it ipa sapia. Et nūc z diceps memorabil: et tūc
 lōge lateqz laudata. Dec Augu. **Q**uarto h
 idē oīdie p figmēta poetica. Nā fingit Quis. figmēta
 i meta. z rāgit Boe. iij. d. pso. metro. ij. Et ē fāz poetica
 bula tal: vt dēz. Tbo. i. cōmēto. Ulxer p^o b el/
 lū troianū cū redeūdo ad ppa diu crass; i ma
 rit: puenit i qndā isula quā ibabitabat qdā dea
 noie Circe filia solis: qz p gramia z porciōes cō/
 sūent hōspites suos mutare i diūsas bestias:
 qz etiā socios Ulxer ad se veniētes i porcos z
 vsas pmutauit: s; mercuri^o dedit vlixi albū
 florē: p quē hmoi trāffozmarozē euasit/ z socios
 suos reformauit: atqz i ptiāz secū duxit. Et vltē
 Boe. qz qūis socij sui cēt mutari i bestias qn
 tū ad figurā corpis en remāsit i eis mēs integ
 cēclusa cū bestiali scūctia. Hic ac fabulā ad p
 positū exponit Mg^o Tbo. walleis di. qz circe
 solis filia ē pspitas mōna: qz idō dē sol filia: qz
 ois pspitas mōi dispelactue nascit a diuina pū
 dētia. pspitas cū mōi a dō dat: vt hōies p cā ad
 meliorē vitā puocent. In cui^o figurā pso isra?
 elitico trā ebananeā dñs pmissit: s; ill d ps. De
 dit eis regiōes gētiū z labores psoz. possederūt
 vt custodiāt iustificatōes ei^o z legē ei^o exqzant
 Plebi igit israhelice trā pmissit: vt qūqz ad
 cēna spanda puocet: vtz i Glo. sup Exo. **I**l
 la pspitas dē bitare i mar^o isula: qz fortuna n̄ bz
 locū nisi i pntē mō z vitā: qz mare dē fm phos
 z theologos. Nā vt ait Sen. ad Lucil. i qdāz
 epla. qz sic i mar^o aliqū veniē legnes dēctat et
 tranqllitas vehemētissima tedio castat. aliqū
 ei s; vt vberrie pflar: ita vitā būana qū i mar^o
 trāffigit. alt^o ei pspitate. alt^o adūctate dēctat.
 Idē vult Gre. sup euāgel. In h mar^o z mōi p
 spitate ipfecit z carnales pliciat: s; pfecti z sa
 piētēs liberant. In cui^o signū filij isrl^o p mare
 rubrū salut p dci gratiā transtierūt: vbi egyptij
 submersi fuerūt Exo. xiiij. In hoc ei mar^o a flu
 cebz luxurie a deo qz pseruat: dicente sapiēte.
 No possū esse pncēs nisi de^o dederit. Econ
 tra d viribz suis psumēs pliciat. z a Circe idē

sermo vē
rosus

L
pspitas
oīdie cā
luxurie
p figurā

Poci

Expli

Nota

E
figmēta
poetica

S
Nota bz
quō bo
mies in
bestias
transmu
tant

Tabu
ebodon
for

mūdi pspitate in porci z bestia transmurat. i. in luxuria z libidine carnis duoluit: p qua porcis filis efficit. In cur? figura filius pdigus vi u. ndo luxuriose fuit ad pascendū porcis dedi eas. Luce. xv. vbi dicit Glo. porci sūt q ea quibz imundi spūs gaudēt opant. Porci em sūt qui vitam suā scenose libidini z voluptuose mancipā: ait L. hys. sup Joan. Et Boe. lib. iij. de pso. pfa. iij. die. Qui sedis in iudicijs libidini mergit: sordide suis. i. porci voluptate decinet. Ita z in vitis phoz. c. xvij. dicit. q cum qdam stolidus audiente Pythagora diceret se malle cum mulieribz qz cū phis cōuersari. Rndit pythagoras Sues inqz libenes? in luto qz i aqua versant. q. d. qz carnis illecebrus dedit? nō esse nisi porcus. Ex pmissis qz pz: quō qz ex pspitate in viciū luxurie pducit: ex ostēsiōe rez naturaliu figuraz / scripturaz / scēaz / z fictionū poeticaz. Unde z dicit Hiero. pza Jovintianū Diuine inqz pper epulas z libidies cōparant: tolle epulaz et libidiniū luxuria: z nemo qz cōditutias: quaz vsus oīs aut in ventre aut sub ventre est. Et tamē sepe ex nimia auaricia pcrāriū accidit. ita qz nec viuāt gulose / nec luxurio se timētes se ad hec pecunia exponere oportere. Sz finalit si se resolverēt pper gulā diuitias cōgregarēt / qz timēt se deficere: z nō vt vellent p libito suo viciū semp habere. ¶ Sed dicerz qz: sup dicit est circa fictiōes poeticas. allegādo ad hoc Boetii. iij. de sola. metro. iij. quō homies trāsformēt i bestias. Et ne h possibite: qz hō in bestiam muret. Ad h rñdet saner? Tho. in cōmēto sup dicto loco Boetij: qz transformatio homis in bestia remanēte aia rōnalt: nō est possibil fm rem: qz si esset possibil vlt cēt possibil fm trāsmutatiōez subalē vel accidē talē: nō fm trāsmutatiōez subalē: qz p talē iterō ducit noua forma subal. Et sic due forme sub stāciales specie differētes: vt forma lupi z hois simul iformarēt idē corp: qd falsū est: qz tūc nō cēt vnū cōpositū sz duo: et nec cēt lup? nec hō. Nec ē possibil talis trāsmutatio fm accidētia pzia: qz disponūt mām ad determinā formā: qz impossibil ē mām fm vnā z eandē dispositiōne. pportioniari oīu crsis formis. vñ oīno impossibil ē aīam scellectiā vñri mātē disposire p forma lupi. ¶ Ex q sequit: qz trāsmutatio d qz dicitur est: si est possibil erit solū fm accidētia indi uidui pueniētia ab extriōibz causi: quēadmo / dū vñ pēgisse de rege Nabuchodonosor. De q legit i Daniele. qz ab hoibz eēt? fenū comedite vt booz: roze celi corp? ei? ifectū est: donec ca? pilli ei? crescerēt in silicudinē adlay z vngues eius qz vngues autū. Et qz trāsmutatiō fm talia accidētia: ducē ab expssa repñtatiōe specie. pper deformitare figure. Jō vt sic pōt dicit trās mutatiōez ēē factā i bestia aīa remanēte. Alij dicūt qz hōi trāsmutatio nō sit possibil fm rē: sz fm qndā apparitiōez phāsticā. Unde nō vñ rōnabile: qz Nabuchodonosor trāsfulerit se ad

lūmēta comedēs fenū nisi q qdā mania z ap? paritiōe pbāsticā agitar? scipz reputabat iū mētū aut bestia: p qdā psortio hoim eēt? ēa z cū fer? bīcauit. Rogem? qdē vñ si q nob ex deo oīm bonoz largitore aliq occurrit pspitas q nos sua mīa adiuer ne p eā a dei mādatis declinem? sz porci mag? qz dei amem? Amē

Depulcritudie corpis tā viri q mulieris q dat occasiōē luxurie Sermo. XCIII.

Pulcritudo eius

Capriū fecit aīam ei? Judith. xvi. p? spēs mlier? mlti pter? Eccl. ix. In p? te. ser. audist? ex nā / ex figura / ex sacra scēturā / z ex fictiōe poetica. quō pspitas mōana sit occasio siue cā luxurie. Et nihil infelic? homi pccōū felicitate mōana. Nūc nū vidēdū erit d corpali pulcritudie: qz mltipliciter dat occasiōē luxurie: nō solū i mliere: sz ē i viro: iura sba rēat. Pulcr. ei? ca. fecit aīaz ei?. vitz dū pulcritudiez corpale hō icidit i luxuriā: z aīaz suā e apit / z demōibz substernit. qz mlti pter? p? spēs mlier? Eccl. ix. pter? ar non solū fm coz? p? sz z s? aīam. Pro gra Bue ma. Pulcr. eius cap. fecit aīam eius vbi s.

¶ Circa sba rēmar? pmo videndū est ex qbz possit oīdi testimonijs: qz pulcritudo sit cā vlt occasio luxurie. Scdo vtz pulcritudo corpis sit homi apperēda vel nō.

¶ Circa pmiū est adu erēdū qz triplici testimo nio oīdi pōr pulcritudinē corpis eē cām / siue occasiōē lūcus siue luxurie. vitz testimonio

Scripture sacre
Moralis phie
Poetice

¶ Prio h oīdi testimonio sacre scēpture. Vñ pulcritudo dyne decepit sichen: z fuit cā sue luxurie: z p pñs mores / siue infectiōis sue z suoz. Gen. xxxij. Jē pulcritudo mlier? fuit cā de / structiōis cori? mōi: pper octo hoies p dūuū. Vñ Gen. vij. dicit. Vidētes filij dei filias hois qz cēt pulcre: acceper? sibi vxozes ex oībz qz ele gerāt. p? qd ait dñs. Penitet me fecisse hoies. Nō pmāebit spūs me? hoie ierū: qz caro est. Nā viri p? corpale mlier? pulcritudinē defue rūt pteratē z iusticiā: z psecuti sūt suā libidinē: vt de Aug. xv. d. ci. d. c. xij. sic iqr. filij dī filiaz hois sūt amore capti. atqz vt eis pūgibz fruerēt i mores societatis frigene dfluerēt: dflra pterate quā i scra societate suabāt. Jē p? corpis pferi tudiez sarai rapta fuit i domū pharadīs. i. reg? abimelech. p? qd ipe fuit i piclo: z flagellat? ē plag? maris Gen. xx. Jē p? cū berabe fuit cā adulteri? ipi David. ij. Reg. xj. Item pulcritudo susanne mouit i concupiam duos senes p? p?ros Dan. xij. Jē pulcritudo iudith dece? pit holofernē. de q dicit in rēbare. Pulcr. ei? ca. fe. a. ei?. Ecce agre oīsū ē pulcritudinē mlier?

Pulcr? iudo dī? lauq? cā

Porci

Explā

Nota

Nota hñ quō hō mīas in bestias transmu rant

Nabu chodonosor

D
sacra scri
pura oī
dit. psp
tate cām
esse lupu
rie
E
figmā
poetica
L
ad
De
ne
ad
bz
laz
ce
qū
ari
ef.
py
lag
are
orij
flu
ce.
on?
dē